

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP
Ontwikkeling geregistreerde misdrijven (update
landelijke politiecijfers 2019)
BEHANDELD DOOR
AJM (Robert) Bongers

DATUM
14 februari 2020
Verzonden: 14-02-2020
TELEFOONNUMMER
043 354449

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2020.05096

E-MAILADRES
Robert.Bongers@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4448

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Op 16 januari zijn vanuit de landelijke politie de cijfers over de geregistreerde misdrijven in Nederland voor het jaar 2019 openbaar gemaakt (www.data.politie.nl). Geregistreerde misdrijven zijn misdrijven die door de politie zijn vastgelegd in een proces-verbaal van aangifte of in een ambtshalve opgemaakt proces-verbaal. Misdrijven zijn de feiten die strafbaar gesteld zijn in het Wetboek van Strafrecht en tal van bijzondere wetten.

Op landelijk niveau laten deze cijfers een trendbreuk zien: daar waar de afgelopen jaren het aantal geregistreerde misdrijven elk jaar verder daalde, is in 2019 voor het eerst weer sprake van een stijging.

Deze trendbreuk heeft zich ook op lokaal niveau voltrokken: ook in Maastricht is de geregistreerde misdaad in 2019 gestegen ten opzichte van 2018. Een stijging die dus past in het beeld, maar toch opvalt vanwege de grotere stijging in Maastricht (+9,6 %) ten opzichte van het landelijke (+3,9 %) en Limburgse (+3,2 %) gemiddelde.

Met deze raadsinformatiebrief informeer ik uw raad graag over de stand van de geregistreerde (objectieve) veiligheid in Maastricht.

Dit doe ik door een korte duiding te geven van de meest opvallende lokale stijgers en dalers uit de genoemde politiecijfers (2019 ten opzichte van 2018).

Maar om voldoende recht te doen aan onze veiligheidsaanpak van de afgelopen jaren, laat ik ook de ontwikkeling van de betreffende stijgers en dalers over een langere periode zien. Wanneer de ontwikkeling van de geregistreerde misdaad in de stad namelijk over een langere periode dan één jaar bezien wordt (2019 ten opzichte van 2014¹) dan blijkt dat in deze periode een daling van 33 % van het totale aantal geregistreerde misdrijven heeft plaatsgevonden. Een daling die in deze periode daarmee groter is dan de landelijke (-20 %) en provinciale daling (-27 %).

Bij al deze cijfers en de duiding daarvan is het van belang om het unieke stadsprofiel van Maastricht voor ogen te houden. Een profiel dat niet of nauwelijks vergelijkbaar is met een andere stad van vergelijkbare omvang, zeker niet in Limburg.

¹ Het jaar van de veiligheidsanalyse die als basis heeft gediend voor het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018.

DATUM
14 februari 2020

Maastricht wordt dagelijks bezocht door een veelheid aan toeristen/dagjesmensen. In de stad verblijven en wonen een groot aantal studenten van een internationale mix. Maastricht heeft een druk uitgaansleven en staat bekend om zijn veelheid aan evenementen, waarvan een aantal duizenden bezoekers trekt vanuit de hele wereld. Het winkelaanbod in de stad is groot en divers en trekt eveneens vele mensen uit de regio die hierop georiënteerd zijn.

Met andere woorden: naast de eigen Maastrichtse inwoners verblijven dagelijks duizenden bezoekers in de stad. En helaas ook een aantal bezoekers die vanuit criminele overwegingen inwoners, bezoekers en ondernemers willen beroven, rollen of van hun koopwaar willen ontdoen. Slaagt een dergelijke criminele poging dan wordt meestal door het slachtoffer (inwoner, bezoeker, ondernemer) hiervan aangifte gedaan bij het basisteam Maastricht.

Wanneer vervolgens de kans om slachtoffer te worden van een misdrijf gebaseerd wordt op het aantal geregistreerde misdrijven per 1000 inwoners (en dus de daarnaast in de stad aanwezige toeristen, dagjesmensen etc. hierbij buiten beschouwing worden gelaten) is het niet verbazingwekkend dat Maastricht al jaren een slachtofferschap heeft dat hoger is dan dat van een in omvang vergelijkbare stad.

Opvallende stijgers en dalers geregistreerde misdaad Maastricht (2019 ten opzichte van 2018)²

Inzoomend op de stijging van 9,6 % in 2019 ten opzichte van 2018 valt op dat deze stijging vooral wordt veroorzaakt door misdrijven waar wij als stad van oudsher hoog op scoren. Denk hierbij aan diefstal van fietsen en snor en bromfietsen, zakkenrollerij en bedreiging. Maar daarnaast is er een relatief grote stijging van nieuwe misdrijven, zoals horizontale fraude: alle (financieel) bedrog tussen burgers en bedrijven onderling, bijvoorbeeld op marktplaats. Niet alleen maakt nagenoeg elk huishouden gebruik van het internet, ook criminelen hebben hierop hun weg gevonden. Een toename van deze misdrijven in combinatie met een toegenomen alertheid bij de politie voor de registratie hiervan, verklaart deze forse stijging.

De stijging van deze misdrijven heeft – gelet op het hoge aantal van deze misdrijven – relatief meer effect op het totale aantal misdrijven in Maastricht dan de daling van een groot aantal andere delicten zoals woninginbraak, diefstal uit (motor-)voertuigen en diefstal van (motor-) voertuigen. De stijging doet dan ook naar mijn mening geen recht aan de integrale inspanning die is geleverd op bijvoorbeeld high impact crime delicten zoals woninginbraken.

Een nadere duiding van de belangrijkste lokale stijgers en dalers levert het volgende beeld op:

Opvallende stijgers

– Diefstal fiets (inclusief brom-snorfiets):

Het aantal diefstallen van fietsen (inclusief brom – en snorfietsen) is in 2019 toegenomen (+382, een stijging van 31,7 %).

Een relatief hoog aantal fietsdiefstallen is niet vreemd voor Maastricht. Door de hoge bezoekersaantallen (dagjesmensen, toeristen, forenzen) evenals de aanwezigheid van veel studenten, zijn er zijn – in vergelijking met andere (Limburgse) gemeenten - meer fietsen in de stad aanwezig. Meer fietsen betekent ook meer kans op diefstal en hogere aangiftecijfers.

Het merendeel van de diefstallen wordt gepleegd in en rondom de binnenstad, net buiten het cameragebied.

² De onderstaande cijfermatige onderbouwing is gebaseerd op de landelijke politiecijfers zoals gepubliceerd op www.data.politie.nl.

DATUM
14 februari 2020

De toename in 2019 heeft waarschijnlijk te maken met een combinatie van factoren. In zijn algemeenheid is de aantrekkelijkheid van fietsen toegenomen, onder andere door de populariteit van elektrische fietsen. In studentenstad Maastricht is daarnaast een toename te zien van huurfietsen (SWAP-fietsen). De hogere aanschafwaarde van elektrische fietsen leidt tot een toename van het aantal aangiftes bij diefstal. Ook de verhuur van fietsen leidt toe een dergelijke toename: een huurvoorwaarde is dat bij diefstal altijd aangifte gedaan dient te worden.

De politie vermoedt dat bij fietsendiefstal sprake is van een groep gemotiveerde daders (veelal dezelfde personen) die samen verantwoordelijk zijn voor een groot aantal delicten. Zo is recent één verdachte aangehouden voor 18 (bewijsbare) delicten binnen één maand. Hoewel sommige daders in aanmerking komen voor een ISD-traject (Inrichting Stelselmatige Daders) blijkt dat voor diefstal van fietsen doorgaans relatief lage straffen worden opgelegd. Dit heeft tot gevolg dat een aantal daders meerdere malen is aangehouden en na relatief snelle invrijheidstelling onverminderd doorgaan met het plegen van delicten.

Vanuit een integrale aanpak (gemeente, politie en andere partners) is de afgelopen periode veel tijd in de opsporing geïnvesteerd (bijvoorbeeld met inzet van lokfietsen). Dit heeft geresulteerd in de aanhouding van meerdere verdachten. Vanuit deze aanpak worden in preventieve zin regelmatig bewustwordingsacties georganiseerd om fietsendiefstal te voorkomen. Zo worden studenten op de Inkom hierover geïnformeerd en start in februari samen met de politie een actie met opvallend gekleurde fietsen op hotspot-locaties: “zet uw fiets goed vast, dan wordt u niet verrast”.

De bovenstaande duiding geldt grotendeels ook voor brom- en snorfietsen. Het voornaamste verschil is dat de diefstallen van brom- en snorfietsen iets meer verdeeld zijn over de stad, met desondanks nog steeds een lichte nadruk op de binnenstad. Wanneer sprake is van opsporingsindicatie (ongeveer één vierde van het totale aantal delicten) vindt er altijd onderzoek plaats. Ook op dit thema vindt vanuit de integrale aanpak inzet plaats van lokmiddelen en worden bewustwordingsacties georganiseerd. Samen met ‘Maastricht Bereikbaar’ worden fietsers en snor- en bromfietsers geïnformeerd over de bewaakte stallingsmogelijkheden in de stad.

Maken we een vergelijking over een langere periode (2019 ten opzichte van 2014) dan blijkt dat het aantal diefstallen fiets (inclusief brom-snorfiets) in Maastricht met 32 % is afgenomen.

– Zakkenrollerij:

Zakkenrollerij concentreert zich overwegend in de binnenstad. Door het groot aantal evenementen, de grote hoeveelheid dagtoeristen en de uitgaansgelegenheden is de kans om gerold te worden in Maastricht groter dan in andere steden. In 2019 is sprake van een stijging van 28,1 % ten opzichte van het jaar daarvoor (2019: 433; 2018: 338).

Gemiddeld worden ongeveer 28 delicten per maand gepleegd. Opvallend is dat in de maand van carnaval 95 delicten zijn gepleegd. Voorts is sinds oktober een stijging waarneembaar tot een gemiddelde van 40 tot 45 delicten per maand. De politie vermoed wordt dat een mobiele dadergroep hier verantwoordelijk voor is. Het onderzoek loopt momenteel.

De integrale aanpak van zakkenrollen is en wordt onverminderd voortgezet. Zo worden diverse preventieve maatregelen uitgevoerd: de horeca ontvangt regelmatig flyer-materiaal en posters om hun klandizie te waarschuwen; bij veel (grotere) evenementen wordt deze waarschuwing op matrixborden gezet. Voorts zet Q-park vanaf maart 2020 op de achterkant van parkeertickets een waarschuwing voor zakkenrollerij en het achterlaten van waardevolle spullen in auto's.

Maken we een vergelijking over een langere periode (2019 ten opzichte van 2014) dan blijkt dat zakkenrollerij in Maastricht met 60,1 % is afgenomen.

DATUM
14 februari 2020

– Bedreiging:

De toename van het aantal bedreigingen (2018: 225; 2019: 289, +28,4 %) valt niet eenvoudig te duiden. Naast het delict 'bedreiging' valt onder andere ook stalking onder deze categorie. Aangezien bedreiging/stalking vaak gerelateerd kan worden aan problemen in de huiselijke/relatieve sfeer, wordt hier door de politie veel op geïnvesteerd, waarbij het doen van aangifte actief wordt gestimuleerd. Dit is onder andere gedaan door een verdere professionalisering in de inrichting en aanpak van stalking binnen het domein Zorg en Veiligheid (politie).

Niet duidelijk is of bedreiging ook gerelateerd kan worden aan de stijging van de online-activiteiten, met name van jeugdigen. Deze veelheid aan contacten kan al gauw tot bedreigingen onderling leiden (online dan wel in school of straat).

Gelet op de impact van deze bedreigingsdelicten zal dit jaar samen met relevante partners getracht worden een nadere duiding van de stijging te achterhalen. Op basis hiervan zal waar nodig de huidige aanpak worden geactualiseerd.

Ook hier blijkt dat bij een vergelijking over een langere periode (2014 ten opzichte van 2019) een afname te zien is van het aantal geregistreerde bedreigingen, namelijk een afname met 25,1 %.

– Horizontale fraude:

De stijging van horizontale fraude (+28,1 %, zoals fraude met betaalproducten, online fraude, telecomfraude etc.) is een landelijke tendens. In vergelijking met een aantal jaren geleden worden steeds meer zaken geregeld via het internet (bijvoorbeeld koop en verkoop via Marktplaats).

De groei van deze delictsvorm moet in verband gezien worden met de groei van aandacht voor dit delict door betrokken partners en de registratie hiervan. Landelijk is er een meldcentrum ingericht voor deze criminaliteitsvormen, waardoor de mogelijkheid is ontstaan om online aangifte te doen. Dit wordt ook gestimuleerd.

Opsporing van 'cybercrime' delicten vindt regionaal plaats. Gemeente, politie en andere partners verkennen dit jaar op welke wijze het kennisniveau over cybercrime verhoogd kan worden. Hierbij is van belang welke mogelijkheden en verantwoordelijkheden op lokaal niveau bij gemeente en partners aanwezig zijn bij het voorkomen en aanpakken van cybercrime.

Zoals opgemerkt is op dit moment op lokaal niveau niet bekend of - conform landelijke tendens - bij delicten horizontale fraude een verhoogde betrokkenheid is van jeugdigen. Getracht wordt in de hiervoor genoemde verkenning een nadere duiding hiervan te verrichten.

Een vergelijking van 2019 ten opzichte van 2014 levert voor 'horizontale fraude' op het eerste gezicht een schrikbarend beeld op, een stijging van 2861,1 %. Geruststellend is dat deze stijging gemiddeld genomen overeenkomt met het landelijke beeld en wordt veroorzaakt door de reeds genoemde factoren: de toename van het digitale verkeer tussen burgers in de afgelopen jaren en - in het verlengde - hiervan de digitale criminaliteit. Dit naast een toegenomen aandacht voor de registratie van dit soort delicten door de politie.

– Ongevallen op de weg:

Deze delictsvorm omvat alleen de ongevallen op de weg die als misdrijf kunnen worden aangemerkt. Het betreft verkeersongevallen met dodelijke afloop, verkeersongevallen met letsel en het verlaten van de plaats na een verkeersongeval. Botsingen met alleen materiële schade waarbij al dan niet de politie bij betrokken wordt vallen hier niet onder.

De delictsvorm 'Ongevallen weg' (2019 t.o.v. 2018: +7,9 %) vindt plaats verspreid over de gehele stad. Dit delict omvat voor het grootste deel (ca. 95 %) de vele meldingen die worden gedaan van bewoners en bezoekers in de stad die bijvoorbeeld parkeerschade hebben opgelopen, waarbij de veroorzaker van de schade geen gegevens heeft achtergelaten.

DATUM
14 februari 2020

Over een langere periode is deze delictsvorm in de stad gedaald (afname 2019 met 6,3 % ten opzichte van 2014).

– Straatroven:

In 2019 is sprake van een stijging ten opzichte van 2018. Door het relatief geringe absolute aantal (2018: 22; 2019: 35) lijkt deze stijging relatief groot (+59,1 %). De stijging is voor een groot deel te verklaren door een reeks van 7 opgeloste straatroven (begin 2019 gepleegd door een specifieke groepering). Andere trends, tijdstippen of hotspots worden niet geconstateerd, het beeld is en blijft zeer divers.

Vanaf 2013 is het project 'Integrale aanpak straatroven' gestart. Hierbij is aandacht voor kwaliteit en prioritering in de opsporing en waar nodig een persoonsgerichte aanpak van daders. Preventief is een project 'Preventie Jeugd' uitgerold waarbij voorlichting aan jongeren/studenten is verstrekt, met name gelet op de digitale middelen die zij vaak bij zich hebben (telefoon, iPad, etc.).

In de periode 2014-2019 is het aantal straatroven sterk afgenomen: - 58,8 %.

– Overvallen:

Het aantal overvallen (in woningen, in bedrijven) is in 2019 met 3 gestegen ten opzichte van 2018 (+33,3 %). Hoewel elke overval er een teveel is, betreft het in verhouding relatief kleine aantallen. Een kleine toe- of afname leidt dan percentueel tot een grote daling of stijging.

Alle overvallen worden - net als de andere HIC-feiten - actief gemonitord. Over een langere periode (2014 - 2019) kent het aantal overvallen een grillig verloop, met een opvallende piek in 2015 omdat er toen een veelpleger actief was. Overall is in deze periode een afname te zien van 7,7 %.

Hoe nu verder?

De komende periode wordt de Maastrichtse veiligheidsaanpak onverminderd voortgezet. De stedelijke veiligheidsaanpak (ingezet vanuit het MJP Veiligheid Maastricht 2015-2018 en geoptimaliseerd en doorgezet in onze huidige MJP Veiligheid Maastricht 2019-2022) laat tot dusverre trendmatig positieve resultaten zien.

Natuurlijk zullen wij de komende periode bijzondere aandacht hebben voor een aantal van de hierboven geduide categorieën die ten opzichte van 2018 zijn gestegen. Waar nodig zullen deze thema's geëvalueerd worden en wordt de aanpak geïntensiveerd en/of bijgesteld.

Daarnaast wordt momenteel verkend welke mogelijkheden en verantwoordelijkheden wij als lokale overheid hebben ten aanzien van nieuwere criminaliteit, zoals cybercrime en horizontale fraude via het internet.

Ook in 2020 monitoren wij samen met onze partners de veiligheidssituatie in de stad. Gezamenlijk zullen wij (onder andere in de lokale driehoek) op basis hiervan een zo efficiënt en effectief mogelijke aanpak inzetten.

Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat dit de komende jaren in een verdere daling van het slachtofferschap van genoemde misdrijven zal resulteren.

Hoogachtend,

J.M. Penn-te Strake
Burgemeester